

ΜΙΑ ΑΚΟΜΑ ΑΠΟΨΗ
ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ

Δρόμος χωρίς φαντασία, χωρίς ιδιαίτερη τόλμη και γι' αυτό χωρίς προοπτική

Του ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ*

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ για το «αναπτυξιακό» νομοσχέδιο ακολούθησε γνωστούς δρόμους. Η κυβέρνηση παρουσίασε ένα αμάλγαμα ρυθμίσεων για τις επενδύσεις, τις εργασιακές σχέσεις, κ.λπ. που βάφτισε «αναπτυξιακό». Προσπαθεί να μας διαβεβαιώσει με τον τρόπο αυτό ότι, αφού πήρε τα απαραίτητα μέτρα για τη σταθεροποίηση της οικονομίας προωθεί τώρα την ανάπτυξη και ολοκληρώνει τον κύκλο των αναγκαίων ρυθμίσεων. Όπως όμως τα σταθεροποιητικά μέτρα δεν αντιμετωπίζουν αποτελεσματικά το μακροοικονομικό πρόβλημα, έτσι και οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν δικαιολογούν τον χαρακτηρισμό «αναπτυξιακό». Αν η φιλοσοφία της ανάπτυξης της συντηρητικής παράταξης εμπεριέχεται σ' αυτό το νομοσχέδιο τότε οφείλουμε να διαπιστώσουμε ότι είναι ιδιαίτερα φτωχή. Η απελευθέρωση των αγορών, τα κίνητρα για τις επενδύσεις, η αναμόρφωση της δημόσιας διοίκησης είναι στοιχεία μιας πολιτικής, που σκοπό έχει να αντιμετωπίσει τις διαρθρωτικές αδυναμίες της οικονομίας μας, αλλά δεν αποτελούν μια ολοκληρωμένη αναπτυξιακή στρατηγική.

Η χώρα μας δεν διαθέτει πλουτοπαραγωγικούς πόρους, παρά σε πολύ περιορισμένη κλίμακα. Ο κύριος πόρος πάνω στον οποίο μπορεί να στηρίξει την ανάπτυξή της είναι το ανθρώπινο δυναμικό. Η αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού πρέπει να είναι ο κύριος μοχλός για την προώθηση της αναπτυξιακής διαδικασίας. Μόνο αν υπάρχουν σε κάθε τομέα της κοινωνικής ζωής άτομα ικανά να αναλύουν σωστά, να εκπονούν λύσεις και να χαράζουν νέους δρόμους θα μπορέσουμε να γίνουμε αποτελεσματικοί στο διεθνή ανταγωνισμό. **Χρειάζεται μια εκτεταμένη, επίσημη προσπάθεια για την παιδεία.** Παράδειγμα του προβλήματος αποτελεί η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση. Σήμερα υπεύθυνα γι' αυτή τη μορφή εκπαίδευσης είναι διάφορα Υπουργεία, το Υπουργείο Εργασίας, το Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, το Υπουργείο Γεωργίας, το Υπουργείο Υγείας και το Υπουργείο Παιδείας. Αποτέλεσμα η έλλειψη συντονισμένης προσπάθειας και το χαμηλό επίπεδο. Η εκπαίδευση είναι ασυνδεδετη με την παραγωγή. Οι μαθητές της δημόσιας εκπαίδευσης παραπονούνται ότι οι τεχνικές γνώσεις που τους παρέχονται είναι μιας άλλης ξεπερασμένης εποχής. Οι ιδιωτικές σχολές επεκτείνονται καθημερινά, γιατί υπόσχονται γλω-

σους αξιοποιήσιμες στην αγορά εργασίας. **Αν το νομοσχέδιο ήθελε να είναι αναπτυξιακό στην κυριολεξία του όρου θα έπρεπε να χαράζει νέες κατευθύνσεις στον τομέα της σύνδεσης της παιδείας με την παραγωγή, της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης, της αναβάθμισης του ανθρώπινου δυναμικού.**

ΕΝΑ δεύτερο σημείο, όπου θα έπρεπε να επικεντρωθούν οι προσπάθειες για την ανάπτυξη είναι η μεταφορά τεχνολογίας, η ανάπτυξη της έρευνας, η παραγωγή εξειδικευμένων προϊόντων υψηλής ποιότητας. Η χώρα μας, λόγω της γεωγραφικής θέσης της στην άκρη της Κοινότητας, της μικρής αγοράς, πρέπει αν θέλει να αναπτύξει μια ανταγωνιστική οικονομία να αποκτήσει υψηλή εξειδίκευση, η οποία θα την βοηθήσει να ξεπεράσει τα συγκριτικά μειονεκτήματά της. Υψηλή εξειδίκευση προϋποθέτει τεχνολογία. Τεχνολογία αναπτύσσεται μεταξύ άλλων με τη χρηματοδότηση της έρευνας, την υποβοήθηση επενδύσεων, που θα μεταφέρουν τεχνολογία, την ενίσχυση της χρήσης της τεχνολογίας, την ενίσχυση της τεχνολογικής προόδου σε κλάδους όπως η κλωστοϋφαντουργία ή τα τρόφιμα όπου η χώρα διαθέτει ήδη ένα μέσο επίπεδο, με τη δημιουργία τεχνολογικών πάρκων που υποβοηθούν την βιομηχανική παραγωγή. Από όλα αυτά τα αναγκαία το νομοσχέδιο προβλέπει ελάχιστα ή όσα προβλέπει προτείνονται με μισή καρδιά. Το νομοσχέδιο προβλέπει επιχορηγήσεις για επιχειρήσεις παραγωγής προϊόντων και παροχής υπηρεσιών εξαιρετικά προηγμένες τεχνολογίας, **αλλά δεν ενισχύει τη χρήση υψηλής τεχνολογίας.** Όμως η χρήση μηχανημάτων ποιοτικού ελέγχου ή η χρήση της ρομποτικής είναι εξίσου σημαντική και πολύ πιο προσιτή στις ελληνικές επιχειρήσεις από την παραγωγή προϊόντων τεχνολογικά προηγμένων. Το νομοσχέδιο ακολουθεί κατευθύνσεις που δεν συμβάλλουν στην ανάπτυξη μιας ανταγωνιστικής οικονομίας. Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία μια επένδυση μπορεί να επιχορηγηθεί ή δικαιούται την ειδική μεταχείριση που προβλέπει ο νόμος εφόσον έχει ύψος 60 εκ. δρχ. Εάν λάβουμε υπόψη μας, ότι το ποσοστό της ίδιας συμμετοχής του επιχειρηματία δεν μπορεί να είναι κατώτερο ποσοστού 40% στην περιοχή Β, τότε ένας επιχειρηματίας με 24 εκ. δρχ. περίπου και μόνο μπορεί να ζητήσει κρατική συμπαράσταση. **Αυτό σημαίνει ότι πολλαπλασιάζουμε τις μικρές επιχειρήσεις με αβέθαιο μέλλον.** Στο ανταγωνιστικό ευρωπαϊκό περιβάλλον η χώρα μας δεν πρόκειται να

αποκτήσει μια αξιολογη παρουσία αν δεν έχει επιχειρήσεις με ίδια κεφάλαια και γνώσεις που βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο πόρων, οργάνωσης και τεχνολογίας με τις μεσαίες ευρωπαϊκές επιχειρήσεις. Η κυβέρνηση διακρίνεται από την παραδοσιακή αντίληψη της Δεξιάς ότι το κράτος έχει ως πρώτη προτεραιότητα όχι την ανάπτυξη αλλά τη στήριξη των πολλών που μπορούν να προσφέρουν ψήφους και πολιτική συμπαράσταση. **Αν ήθελε να ενισχύσει την αναπτυξιακή προσπάθεια θα έπρεπε να υψώσει δραστικά τα κατώτατα όρια χορήγησης επιχορηγήσεων.**

Το νομοσχέδιο ακολουθώντας μια σωστή κατεύθυνση, που εκδηλώθηκε σαφέστατα επί οικονομικής περιορίζει τις άμεσες επιχορηγήσεις και στρέφει την προσοχή του προς τα φορολογικά κίνητρα. Η στροφή δεν είναι όμως αρκετά αποτελεσματική. Θα έπρεπε να περιορισθούν ακόμη περισσότερο ή και να καταργηθούν οι άμεσες επιχορηγήσεις, γιατί απλώς αποτελούν πρόκληση σε μη ικανούς επιχειρηματίες και μη βιώσιμες επιχειρήσεις να σπαταλήσουν χρήματα για να εξασφαλίσουν πρόθετα χρήματα από το κράτος. Οι ενισχύσεις με τη μορφή φορολογικών ρυθμίσεων αντίθετα ενισχύουν επιχειρήσεις, οι οποίες αποδεικνύονται ανταγωνιστικές. Είναι από αναπτυξιακή άποψη πιο σκόπιμες.

Η όλη ρύθμιση των επιχορηγήσεων αποτελεί λόγω της σημερινής δημοσιονομικής κατάστασης υπόσχεση που δεν πρόκειται να πραγματοποιηθεί. Συντελεί έτσι στην αναξιοπιστία του κράτους. Το Ελληνικό Δημόσιο έχει ήδη υποχρεώσεις της τάξεως των 150 δισ. δρχ. περίπου από ήδη εγκεκριμένες επιχορηγήσεις. Προβλέπεται δε ότι θα εγκριθούν με βάση υφιστάμενες αιτήσεις νέες επιχορηγήσεις ύψους 140 δισ. περίπου για τα επόμενα χρόνια. **Τόσα χρήματα δεν υπάρχουν.** Ήδη για να καλυφθούν οι υποχρεώσεις του κράτους χρησιμοποιείται ένα ποσό από τα Σχέδια Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΣΠΑ) ύψους 35 δισ. περίπου, που αντιπροσωπεύει την κοινοτική συμμετοχή σ' αυτά. Μια τέτοια πρακτική είναι αντίθετη με μια σοβαρή αναπτυξιακή προσπάθεια. **Τα χρήματα των ΣΠΑ έπρεπε να χρησιμοποιηθούν για έργα υποδομής και όχι για τον πολλαπλασιασμό μικρών επιχειρήσεων χωρίς μέλλον.**

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ της Ν.Δ. πιστεύει ότι οι επιχορηγήσεις και τα φορολογικά κίνητρα θα οδηγήσουν στον πολλαπλασιασμό των επενδύσεων. Όμως η επιστημονική έρευνα έχει δείξει ότι οι

επιχορηγήσεις δεν αποτελούν αποφασιστικό κριτήριο για να παρακινήσουν τις επιχειρήσεις να επενδύσουν. Πρώτο και σημαντικό στοιχείο που επηρεάζει την επενδυτική απόφαση είναι το μέγεθος της αγοράς. Αν, όπως στην περίπτωση της Ελλάδας, η εσωτερική αγορά είναι μικρή και η παρουσία στην ευρωπαϊκή αγορά επιβαρύνεται με υψηλό κόστος μεταφοράς, οι επενδυτές θα είναι ιδιαίτερα διστακτικοί. Γι' αυτό αποφασιστικά στοιχεία είναι η υποδομή (δρόμοι, λιμάνια), η ύπαρξη ειδικευμένου προσωπικού και το γενικό επίπεδο εκπαίδευσης των εργαζομένων, η ύπαρξη γενικότερων υπηρεσιών που υποβοηθούν την επιχειρηματική δραστηριότητα (τράπεζες, ασφάλειες) και τέλος το κλίμα των εργασιακών σχέσεων. **Η κυβέρνηση αν ήθελε ανάπτυξη θα ήταν πιο σκόπιμο να δίνει τα χρήματα σε δρόμους και λιμάνια παρά σε επιχορηγήσεις. Υπάρχουν άλλωστε συγκεκριμένα παραδείγματα ελληνικών επιχειρήσεων που επιδιώκουν εδώ και καιρό να πραγματοποιήσουν επενδύσεις, αλλά δεν μπορούν, διότι δεν υπάρχουν λιμενικοί χώροι ή ικανοποιητικές οδικές συνδέσεις για να τις εξυπηρετήσουν.**

Τη στενή αντίληψη της Ν.Δ. για το πώς προωθείται η ανάπτυξη δείχνει και ένα άλλο παράδειγμα. Η μερική απασχόληση είναι μέτρο που συναντά την έντονη αντίδραση των εργαζομένων. Η ρύθμιση των θεμάτων της μερικής απασχόλησης είναι όμως αναγκαία. Αναγκαία γιατί η μερική απασχόληση είναι μορφή εργασιακής σχέσης που υπάρχει στις υπόλοιπες χώρες της Κοινότητας. Καθορίζει τις ανταγωνιστικές συνθήκες. Αν μια χώρα δεν έχει σχετικές ρυθμίσεις μπορεί να υστερήσει στον ενδοκοινοτικό ανταγωνισμό. Γι' αυτό και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πριν λίγες μέρες υπέβαλε προτάσεις για την εναρμόιση της νομοθεσίας των κρατών - μελών στον τομέα της μερικής απασχόλησης και της απασχόλησης ορισμένου χρόνου. Αναγκαία λοιπόν η ύπαρξη μιας ρύθμισης. Αυτό δεν σημαίνει όμως ότι πρέπει να γίνει όπως - όπως. Χρειάζεται πριν απ' όλα διάλογος με τους εργαζόμενους και επιδίωξη της ευρύτερης δυνατής συναίνεσης. Ο διάλογος με τους ενδιαφερόμενους είναι συστατικό στοιχείο μιας διαδικασίας, που επιδιώκει την πληροφόρηση των ενδιαφερομένων, την συγκέντρωση στοιχείων για την πληρέστερη ρύθμιση, την ενημέρωση της κοινής γνώμης, την εξεύρεση κοινών αποδεκτών λύσεων. Ο διάλογος δεν εξαντλείται μόνο στη Βουλή. Είναι διάλογος εκτός Βουλής και πριν από τη συζήτηση στη Βουλή για να μπορέσει η Βουλή να έχει μια πιο ολοκληρωμένη γνώμη. Η συναίνεση δεν σχετίζεται με την εφαρμογή της αρχής ότι η πλειοψηφία αποφασίζει, όπως ισχυρίστηκε η κυβέρνηση στη Βουλή. Με τον όρο συναίνεση αναφερόμαστε σε μια κοινωνική διαδικασία της οποίας στόχος είναι κοινωνική στήριξη και να μπορέσει ένα μέτρο να εφαρμοσθεί και να αποδώσει. Η μεθοδευση που ακολουθείται από την κυβέρνηση όχι μόνο δεν οδηγεί σε μεγαλύτερη κοινωνική στήριξη, αλλά προκαλεί κοινωνική αντίθεση. **Το αποτέλεσμα θα είναι ένα μέτρο, που σίγουρα μπορεί να συμβάλει στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς μας, να παραμείνει αμφισβητούμενο με μειωμένη έτσι εμβέλεια.**

Ορισμένοι συνάδελφοι βουλευτές πρόβλεψαν ότι το νομοσχέδιο θα φέρει την καταστροφή. Ακολουθούν κι αυτοί, όπως η Ν.Δ. που μιλά για ανάπτυξη, το παλιό πρότυπο της αντιπολίτευσης που θέλει να βλέπει παντού και μόνο αρνητικά. Το ερώτημα είναι αν πρόκειται το νομοσχέδιο αυτό να συντείνει αποφασιστικά στην αντιμετώπιση των προβλημάτων της ανάπτυξης μας ή όχι. Η απάντηση είναι όχι. Η κυβέρνηση πορεύεται μια συνθησιμεία πορεία στα πλαίσια της αναγκαστικής πια ένταξης της ελληνικής οικονομίας στην κοινοτική, χωρίς φαντασία, χωρίς ιδιαίτερη τόλμη, χωρίς τις νέες ιδέες που μας υποσχέθηκε. □

Ο κ. Μητσοτάκης νίκησε τους συνδικαλιστές!

Του ΛΑΜΠΡΟΥ ΣΜΑΪΛΗ

ΜΕ ΤΟΥΣ τελευταίους χειρισμούς του, ο πρωθυπουργός Κ. Μητσοτάκης κατέφερε ένα καίριο πλήγμα στο κοινωνικό μέτωπο, που επιχείρησε να στήσει η αντιπολίτευση, έ ουρε τη Γενική Συνομοσπονδία Εργατών Ελλάδος (ΓΣΕΕ) στο τραπέζι του διαλόγου, την απομόνωσε από την ΑΔΕΔΥ και εγκαινίασε μια νέα φάση στις σχέσεις της κυβέρνησης με τις κορυφαίες συνδικαλιστικές οργανώσεις. Παράλληλα, οι πρόσφατες εξελίξεις κατέδειξαν ότι η αυτονομηση των συνδικαλιστικών στελεχών από τις κομματικές τους γραμμές ήταν απλώς και μόνο μια πρόσκαιρη οφθαλμαπάτη.

Ο Κ. Μητσοτάκης αποδείχθηκε τέλειος γνώστης της ψυχολογίας της Αριστεράς, πολύ πιο διορατικός στις κινήσεις του τόσο από τον προκατόχο του Α. Παπανδρέου, όσο και από τους πρωθυπουργούς των κυβερνήσεων της συντηρητικής παράταξης. Έως τώρα ίσχυε η πάγια αρχή, ότι για την ευδωσα του οποίου προγράμματος σταθεροποίησης της οικονομίας ήταν αναγκαίος ο έλεγχος τουλάχιστον της ΓΣΕΕ από το κυβερνών κόμμα με διορισμούς διοικήσεων και δικαστικές παρεμβάσεις. Η αρχή αυτή επιβεβαιώθηκε πανηγυρικά και το 1985 με το σταθεροποιητικό πρόγραμμα Σμητη.

Ορισμένοι πιθανόν να ανέμεναν μια επανάληψη από τη σημερινή κυβέρνηση, αλλά είδαν τελικά να χειραγωγείται η ΓΣΕΕ καλύτερα από το κόμμα της «εργατικής τάξης» που εδρεύει στον Περισσό. Ο Κ. Μητσοτάκης συνειδητοποίησε, ότι ο κρατικισμός της Αριστεράς και το σύνδρομο της νομιμότητας ήταν το κυρίαρχο στοιχείο που υπερέβαινε τις διαχωριστικές γραμμές και φρόντισε να το αξιοποιήσει.

Η ΓΣΕΕ έπεσε μόνη της στην παγίδα, που πήγε να στήσει. Αρνούμενη απολύτως από την αρχή το αναπτυξιακό πολυνομοσχέδιο και μετά την αποτυχία της πρώτης απεργίας προκήρυξε τη δεύτερη απεργιώνας να δημιουργήσει ευνοϊκό γι' αυτήν κλίμα με το σκεπτικό ότι η κυβέρνηση αρνείται το διάλογο.

Ο συμπροσκυνητής με τον Χ. Φλωράκη των εικονιομάτων του Περισσού, γενικός γραμματέας της ΓΣΕΕ Μήτσος Κωστόπουλος πέρασε την ιδέα του αιτήματος για διάλογο στον πρόεδρο της Συνομοσπονδίας Α. Κανελλόπουλο και εκείνος την ανακοίνωσε επισήμως ζητώντας επειγόντως συνάντηση με τον πρωθυπουργό. Ο Κ. Μητσοτάκης έπιασε την ευκαιρία, οι σημαίες μαζεύτηκαν και απλώθηκαν μόνο για συλλαλητήρια...

Με την κατάθεση του πολυνομοσχεδίου, από τη ΓΣΕΕ ακούσθηκαν μόνο κραυγές, αποτέλεσμα κυρίως της θατιάς κρίσης, που χαρακτηρίζει τους κομματικούς σχηματισμούς του ΠΑΣΟΚ και της Αριστεράς. Δεν συζητάμε τίποτα, δεν κάνουμε προτάσεις, γιατί έτσι περνάει η φιλοσοφία του νομοσχεδίου, διακήρυσε ο γενικός γραμματέας της ΓΣΕΕ Μ. Κωστόπουλος.

Στην πραγματικότητα όμως άλλα πράγματα συνέβαιναν. Οι κ.κ. Κανελλόπουλος του ΠΑΣΟΚ και Κωστόπουλος του ΚΚΕ έδιναν αγώνα κομματικής επιβίωσης και επιβολής της πτέρυγάς τους με πεδίο μάχης το συνδικαλισμό.

Ο κ. Κανελλόπουλος, προσκείμενος στον κ. Γεννημάτα, αναγκάστηκε να σκληρύνει σε πρώτη φάση και να κινηθεί αριστερότερα από την ομάδα του πρώην προέδρου της ΓΣΕΕ Γ. Ραυτόπουλου, που ήθελε δυναμική αντιπολίτευση. Ο κ. Κωστόπουλος από την αδυναμία του να απομονώσει ιδεολογικά τους «ανεπιβεβλητούς» ενδοκομματικούς του αντιπάλους στο συνδικαλιστικό χώρο σήκωσε τη σημαία των νεκρών του Σικάγου. Κατακραίνωσες μάλιστα και στο πρώτο γενικό συμβούλιο της ΓΣΕΕ όσους από τους συντρόφους του του ΚΚΕ τολμούσαν να μην συμπράξουν στις κραυγές που εξέπεμπε. Από την πλευρά τους οι «ανεπιβεβλητοί» αδυνατώντας να χειριστούν σύγχρονα τα κυρίαρχα ζητήματα μίλησαν με τέτοιο τρόπο, ώστε να ξεχάσουν ακόμη και τα όρια που τους χώριζαν από τη ΔΑΚΕ της Νέας Δημοκρατίας.

Οι κραυγές της ΓΣΕΕ, στην πρώτη φάση των νεκρών του Σικάγου, αφορούσαν κυρίως τη διευθέτηση του συνολικού χρόνου και το ωράριο των καταστημάτων. Κι όμως για τη διευθέτηση, η κυβέρνηση πρόβλεπε τη συλλογική σύμβαση με το αντίστοιχο συνδικάτο του επιχειρηματικού κλάδου, ενώ για το ωράριο κανέναν δεν έπειθε η ΓΣΕΕ, ότι ενδιαφερόταν για τους εμπορευματοπληθούς, αφού συνδικαλισμένοι είναι μόνο το 3%. Το ΠΑΣΟΚ και ιδιαίτερα το ΚΚΕ είχαν κάθε λόγο να στηρίζουν τους μικροεπαγγελματίες και εμπούς πολύ περισσότερο, αφού οι **κομματικές οργανώσεις μισθωτών και επαγγελματιών συστεγάζονται!** Έτσι ταυτίστηκε η ΓΣΕΕ με τη ΓΣΕΒΕ και όχι γιατί τα συμφέροντα των δύο τάξεων ήταν τουλάχιστον συγκλίνοντα.

Αφού οι αντιτιθέμενες κομματικές φράξιες χρησιμοποίησαν τη ΓΣΕΕ για ξεκαθάρισμα λογαριασμών θυμήθηκαν, ότι κάτι έπρεπε να κάνουν και γι' αυτούς που έ ουσαν στην πρώτη πανελλαδική απεργία κατά του πολυνομοσχεδίου. Το επιχείρημα ότι η κυβέρνηση αρνείται το διάλογο λειτουργούσε προσηχηματικά για τους αρειλές. Όταν αφαιρέθηκε από την κυβέρνηση ήρθε η ολοκληρωτική αναδίπλωση.

Παρά την πρώτη σκληρή απόφαση του Γενικού Συμβουλίου, το προεδρείο της ΓΣΕΕ αλλάζει τα αιτήματα και ζητά ανάκληση του νομοσχεδίου στο σκέλος των εργασιακών για 20 μέρες και διάλογο. Ο Κ. Μητσοτάκης δικαιωνόταν πολύ γρήγορα, όταν αμέσως μετά τη συνάντησή του με τη ΓΣΕΕ έλεγε:

«Μέχρι σήμερα η ΓΣΕΕ δεν έχει υποβάλει συγκεκριμένες προτάσεις. Θα προσέλθουν με συγκεκριμένες προτάσεις που θα αναφέρονται φυσικά σε μερικές τροποποιήσεις και επαναλαμβανών, και όχι σε αλλαγές και θα κάνει η κυβέρνηση έναν τίμιο διάλογο χωρίς να δεσμεύεται ούτε η κυβέρνηση, ούτε η Γενική Συνομοσπονδία».

Η ΓΣΕΕ πήγε με προτάσεις, αλλά αυτό σε τίποτα δεν δικαιώνει τους συνδικαλιστές της. Ένα κορυφαίο ζήτημα ηθικής τάξης τίθεται. Δεν μπορεί να είχαν δίκιο πριν είκοσι μέρες όταν κραυγάζαν, ούτε τώρα που εμφανίζονται και πανηγυρίζουν ότι κέρδισαν... διάλογο. Και παρά τις ενστάσεις που μπορεί να έχει κανείς για τον κ. Γ. Ραυτόπουλο δεν μπορεί να μην επισημανθεί ότι ήταν απόλυτα εύστοχη η ρήση του «Κύριε, παραιτηθείτε, αποτύχατε». Οι κορυφαίοι συνδικαλιστές δεν μπορούν να θεωρούν κορόιδα τη βάση τους, να παίζουν προσωπικά και κομματικά παιχνίδια να εμφανίζονται τιμητές και πάντα έτοιμοι να σηκώσουν τη σημαία αν αυτό βοηθά σε κάτι τους θαμώνες του Περισσού ή της Χαριλάου Τρικούπη.

Όσο κι αν φαίνεται περίεργο οι συνδικαλιστές αυτοί δεν ενδιαφέρονται για τις διαθέσεις της συνδικαλισμένης βάσης, αφού γνωρίζουν ότι η ισχύς τους προέρχεται από τον κομματικό μηχανισμό και η επιβίωσή τους εξαρτάται από ποια φράξια θα κυριαρχήσει σ' αυτή την περίοδο της κρίσης.

Υπάρχει όμως και μια άλλη παράμετρος, αυτή που φαίνεται να ξέρει καλά ο κ. Μητσοτάκης. Οι κορυφαίοι συνδικαλιστές δεν είναι παρά μεσαία κομματικά στελέχη ταλαιπωρημένα από τον διοικητισμό των ηγεσιών τους. Θυμίζουν ώρες ώρες, ορισμένους τρειντιονιστές που ανέφερε ο Μαρξ ότι «λυγώνονται όταν τους καλούν για τσάι»! Ο κ. Μητσοτάκης τους διαβεβαίωσε ότι η κυβέρνηση επιθυμεί να έχει αυτή τη ΓΣΕΕ ως συνομιλήτη. Μια διαβεβαίωση που μπορεί να αποδειχθεί πολύτιμη για να περάσει και το ασφαλιστικό.

* Βουλευτής Πειραιά του ΠΑΣΟΚ, τέως υπουργός Γεωργίας, Παιδείας και Εθνικής Οικονομίας.